

נפסלה החטאת, וכתירוצו של רב עמרם, ותיקשי לרבא דדחי ליה?!

אמר ליה רבא לאביי: לעולם לכולי עלמא פר של יום הכפורים קרבן יחיד הוא: ומאי "פר" דקתני בכרייתא שהוא קרבן ציבור — פר העלם דבר של ציבור, שהוא ודאי קרבן ציבור.

ותמהינן: והא "פר" [ושער] של "יום הכפורים" קתני?!

ומשנינן: כי קתני — של יום הכפורים — אישעיר, אבל פר — בהעלם דבר של ציבור מיירי.

ותמהינן: והתניא ברייתא אחרת בהדיא: פר של יום הכפורים ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתייהן כולם ימותו, דברי רבי יהודה —

רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים: ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנרבה, שאין חטאת "צבור" מתה, הרי בהדיא, כי אף פר של יום הכפורים הוא קרבן ציבור?!

ולפיכך משני רבא⁽⁷³⁾ שינוייה אחרניא: לא תימא בשתי הברייתות⁽⁷⁴⁾: שאין חטאת

פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו, והפריש אחרים תחתייהן והקריבום [מאירי, רמב"ם] ונמצאו הראשונים —

הרי כולם אותן שנאבדו [ריטב"א] ימותו, כי הואיל ואי אפשר להקריבם לשנה הבאה שהרי עברה שנתם, לפיכך ימותו כדין חטאת שנתכפרו בעליה [רש"י שבעות יא ב] —

וכן שעירי עבודת כוכבים שאבדו והפריש אחרים תחתייהן, כולם ימותו, דברי רבי יהודה, דקסבר רבי יהודה: אף חטאת ציבור למיתה אזלא [עפ"י רש"י הוריות ו א⁽⁷²⁾].

רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים:

לא ימותו החטאות, אלא ירעו עד שיסתאבו [יפול בהם מום] וימכרו ויפלו דמיהן לנרבה [לקיץ המזבח, והן קרבנות עולה שמביאים על המזבח כשהוא בטל מקרבנות] —

ומשום: שאין חטאת "צבור" מתה — ולא נאמרה הלכה למשה מסיני בחמש חטאות המתות אלא ביחיד [רש"י].

הרי מצינו תנא הסובר: כי פר של יום הכפורים חטאת ציבור הוא — ויש מקום לספק אם נכנס השני בדמו של פר, כיון דלא

ובתוספות יום טוב שם, שתמה עליו].

ובתוספות פסחים ע ב ד"ה הא, נראה לכאורה שחולקים על הרמב"ם וסוברים כי לפי האמת לדעת תנא קמא הדין תלוי ב"קרבן ציבור"; וב"שמועת חיים" ביאר דבריהם שלא יסתרו לדברי הרמב"ם, ראה שם, [וראה עוד מה שכתב ב"שיח יצחק", בדיבור המפרש דברי רש"י בד"ה לאו מכלל].

72. אמנם רבי יהודה הסובר: חטאת ציבור מתה, לא מיירי בכל חמש החטאות המתות, והוא

מודה בחטאת ציבור "שמתו בעליה" שלאו למיתה אזלא, ד"אין ציבור מתים" וכדיליף רב פפא בהוריות ו א, וכן הוא בהדיא בתמורה טז ב; והוא חולק רק בשאר חטאות המתות דאף בציבור ימותו, חונן דעה.

73. כן משמע מהמשך הסוגיא, דרבא הוא דמשני לה.

74. כן משמע מרש"י ד"ה שאין חטאת, דקאי על דברי רבי שמעון שבכרייתתו, ולא על רב